

การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านทองมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

Assessment of the Student Support System Program of Banthongmongkol

School under the Prachuapkirikhan Primary Education Service Area Office 1

นันทรัตน์ เกื้อหนู, Nantarat Kuanun

ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะ

ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านทองมงคล อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

บทคัดย่อ

รายงานการประเมินโครงการในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินสภาพแวดล้อม (Context : C) ของโครงการเกี่ยวกับความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 นโยบายของโรงเรียนและความต้องการจำเป็นของโรงเรียน 2) ประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input: I) ของโครงการเกี่ยวกับความเหมาะสมเพียงพอเกี่ยวกับบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ 3) ประเมินกระบวนการ (Process: P) ตามกรอบแนวคิดเชิงระบบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ 1. การพัฒนาครูและบุคลากร 2. การดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน 3. การนิเทศติดตาม 4. การสนับสนุนส่งเสริม 5. การผดุงรักษาระบบ 6. การประเมินผลการดำเนินงาน 4) ประเมินผลผลิต (Product : P) ตามวัตถุประสงค์ของโครงการและผลของการดำเนินโครงการ 5) ประเมินความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อโครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านทองมงคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยใช้รูปแบบการประเมินตามรูปแบบซีบีพี (CIPP Model) กลุ่มเป้าหมายในการประเมินครั้งนี้ คือ ครู จำนวน 24 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน โดยครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 234 คน และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 234 คน ใช้วิธีการจับฉลากโดยผู้ปกครองนักเรียนใช้คู่ชานกับตัวนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 505 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านทองมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 5 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 ด้านสภาพแวดล้อม มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .857 ฉบับที่ 2 ด้านปัจจัยเบื้องต้น มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .923 ฉบับที่ 3 ด้านกระบวนการ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .919 ฉบับที่ 4 ด้านผลผลิต มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .886 และฉบับที่ 5 ด้านความพึงพอใจ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .911 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Abstract

The purpose of this project evaluation report is to 1) assess the environment (Context: C) of the project regarding the consistency between the project objectives and the policy of the Ministry of Education. Policy of Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Area Office 1. School policies and school needs 2) Assess the initial factors (Input: I) of the project regarding the adequacy of personnel, budget, materials and management. 3) Assess the process (Process: P) according to the systematic framework. of the student support system is 1. Teacher and personnel development 2. Student supervision according to the 5-step process 3. Follow-up supervision 4. Support and promotion 5. System maintenance 6. Performance evaluation 4) Evaluate the output (Product: P) according to the objectives of the project and the results of the project. 5) Evaluate the satisfaction of those involved in the development of the student care system. Ban Thong Mongkhon School Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Area Office 1. Using the assessment model according to the CIPP model, the target group in this assessment is 24 teachers, 13 basic education committees by teachers and basic education committees. derived from purposive sampling For 234 Kindergarten 2nd - Mathayomsuksa 3 students and 234 parents of students, the drawing method was used by the parents. The students used parallel with the sample group of students. which was obtained from simple random sampling (Sample Random Sampling), including the sample group used in this evaluation, totaling 505 people The instrument used for data collection was an assessment questionnaire for the development of the student care and support system project at Ban Thong Mongkol School. under the Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Area Office, Region 1, 5 copies Including the 1st edition on the environment The confidence value was equal to .857, Issue 2: Preliminary Factors. The confidence value was equal to .923, Issue 3 Process The 4th issue had a confidence value of .919, the 4th issue had a confidence value of .886, and the 5th issue was satisfaction. The reliability value was .911. The statistics used in data analysis by computer program were percentage, mean and standard deviation.

Keywords: Project Evaluation, Student Support System

ภูมิหลัง

สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคแห่งกระแสโลกาภิวัตน์ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน ทั้งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีซึ่งก่อให้เกิดการหลั่งไหลของข้อมูลสารสนเทศและข่าวสาร ทำให้เกิดผลกระทบต่อ คนในสังคมแทบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง ด้านวัฒนธรรม ด้านสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม หรือแม้กระทั่งด้านการศึกษา ประเทศไทยจึงได้รับผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ซึ่งสถานการณ์ปัจจุบันในสังคมไทยชี้ให้เห็นประเด็นปัญหาวิกฤตอันน่าเป็นห่วง ซึ่งเกิดจากการพัฒนาที่ขาดความ สมดุล เพราะมุ่งสร้างความสำเร็จทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้บุคคลและสังคมรวมทั้งโครงสร้างและกลไก บริหารและการจัดการต่าง ๆ ปรับตัวตามไม่ทัน จึงเกิดความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับการพัฒนา ทางจิตใจ จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย ช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยต้องเผชิญกับความ เปลี่ยนแปลงภายในภาคส่วนต่าง ๆ ที่แทรกซึมวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมหลากหลายรูปแบบ เช่น ความขัดแย้ง ทางการเมือง เศรษฐกิจขาดเสถียรภาพ ปัญหาแรงงานนอกระบบและการค้ามนุษย์ ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคน

ไทยและสังคมไทยในหลายประเด็น ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนไทยคือความพึงเพื่อ ความเสื่อมถอยทางวัฒนธรรม จะเห็นได้ว่าเยาวชนไทยให้คุณค่าและความนิยมกับความสนุกสนานและความไม่มีระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ ดิดการสร้างสรรค์ลักษณะส่วนตัวผ่านทางสังคมออนไลน์ ดิดเกม เป็นต้น การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและสื่อทางสังคมออนไลน์ มีภาพของการใช้ความรุนแรง และความไม่เหมาะสมทางเพศ ซึ่งขาดการกำกับควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2559 : 1-2) [1] จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้เด็กและเยาวชน ตกเป็นเหยื่อของสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมดังกล่าว นำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีความความล้มเหลวทั้งด้านการเรียน และความไม่มั่นคงในอนาคต อีกทั้งยังส่งผลให้เยาวชนมีพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการก่ออาชญากรรมและปัญหาตั้งครรภีในวัยรุ่นเพิ่มสูงขึ้น การปล่อยปละละเลยให้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในแหล่งชุมชนและเข้าไปในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา รวมทั้งปัญหาคนไทยเข้าสู่วงจรการเล่นการพนันมากขึ้น เช่น การเล่นหวย การเล่นพนันฟุตบอล (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2559: 1-2) [1] ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีนโยบายให้สถานศึกษาได้ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นกลไกในการระคับระคองและส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ให้สามารถเรียนรู้อยู่ในระบบการศึกษาได้ตลอดหลักสูตรให้เป็นระบบที่สามารถดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาผู้เรียนทุกคน ทั้งในมิติสุขภาพสวัสดิภาพ สติปัญญา อารมณ์สังคม โดยผู้เรียนแต่ละคน ได้รับการดูแลเอาใจใส่ช่วยเหลืออย่างเหมาะสม จากนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ได้นำนโยบายมาขยายผลในสถานศึกษา โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เป็นผู้มอบหมายให้ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของแต่ละโรงเรียน

โรงเรียนบ้านทองมงคล เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 จนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตั้งอยู่หมู่ 6 ตำบลทองมงคล อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 599 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน ครู 24 คน พี่เลี้ยง 2 คน ชุรการ 1 คน สภาพทั่วไปของชุมชนโดยรอบบริเวณใกล้เคียงโรงเรียนเป็นพื้นที่เกษตรกรรม อาชีพหลักของคนในชุมชน คือ เกษตรกรรม ปลูกยางพารา ปาล์ม สับปะรด ผู้ปกครองส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ แต่อาชีพของคนรุ่นใหม่ที่เป็นผู้ปกครองของนักเรียนปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นคนงานรับจ้าง คนขับรถรับจ้าง ช่างเหมาก่อสร้างที่เป็นข้าราชการหรือเจ้าของกิจการมีจำนวนน้อยมาก เพราะคนรุ่นนี้ยังให้ความสำคัญกับวิถีชีวิตเดิม ไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษามากนัก นักเรียนของโรงเรียนบ้านทองมงคล โดยภาพรวมจะเป็นกลุ่มเด็กยากจน ครอบครัวและผู้ปกครองมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ ครอบครัวอยู่รวมกันหลายคน นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่แตกแยกให้อาศัยอยู่กับปู่ย่าตายายขาดแคลนปัจจัยพื้นฐาน มีชีวิตอยู่อย่างลำบาก นักเรียนบางกลุ่มมาจากเด็กที่ติดสารระเหยหรือยาเสพติดให้โทษ เป็นเด็กที่มีแนวโน้มสูงต่อการก่อปัญหาในสังคม เด็กกลุ่มนี้จึงเสี่ยงต่อการชักจูงให้ติดยาเสพติด เด็กบางคนเป็นเด็กที่มารดาคลอดทิ้งไว้ในโรงพยาบาลหรือสถานที่ต่าง ๆ รวมไปถึงเด็กที่พ่อแม่ปล่อยทิ้งให้มีชีวิตอยู่ตามลำพังหรืออยู่กับบุคคลอื่น โดยไม่ได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ (โรงเรียนบ้านทองมงคล : 2563) [2]

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นไปด้วยความลำบาก ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ซึ่งมีที่มาแตกต่างกัน รวมถึงสภาพปัญหา สภาวะทางอารมณ์และจิตใจของนักเรียนแต่ละคน มีผลกระทบต่อความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน และจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 (COVID-19) ทางโรงเรียนบ้านทองมงคล จึงได้ดำเนินการคัดกรองนักเรียนในเบื้องต้นด้วยแบบประเมิน SDQ พบว่า นักเรียนมีกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 15.40 ของนักเรียนทั้งหมด โรงเรียน จึงตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

รวมทั้งต้องการส่งเสริมพัฒนา ช่วยเหลือ ป้องกัน แก้ไขปัญหาให้แก่นักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย จึงร่วมกันกำหนดโครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี 2564 และดำเนินโครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ครูประจำชั้นได้ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งด้านการส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน โดยดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามองค์ประกอบ 5 ประการ คือ การรู้จักนักเรียนรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การแนะแนวส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อและฟื้นฟู ภายใต้กรอบการดำเนินงานตามกระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งการบริหารโครงการต่าง ๆ จะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด จำเป็นต้องอาศัยการประเมินผลโครงการ เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการและตรวจสอบผลสำเร็จของโครงการว่าสามารถดำเนินการได้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ มีความครอบคลุม ทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพหรือไม่ และสามารถนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจ เพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไข การดำเนินโครงการให้เป็นไปตามทิศทางที่ต้องการ และพัฒนาการดำเนินโครงการให้มีความเหมาะสมและมาตรฐาน ดังนั้น เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านทองมั่งคด ผู้รายงานจึงได้ดำเนินการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านทองมั่งคด โดยทุกฝ่ายมีส่วนการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านทองมั่งคด ให้มีความเข้มแข็งและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินด้านสภาพแวดล้อมของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านทองมั่งคด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านทองมั่งคด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านทองมั่งคด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
4. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านทองมั่งคด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านทองมั่งคด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ได้ดำเนินการคัดกรองนักเรียนในเบื้องต้นด้วยแบบประเมิน SDQ พบว่านักเรียนมีกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 15.40 ของนักเรียนทั้งหมด โรงเรียนจึงตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รวมทั้งต้องการส่งเสริมพัฒนา ช่วยเหลือ ป้องกัน แก้ไขปัญหาให้แก่เด็กนักเรียนเพื่อให้เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย

2. สืบหาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนจากการสอบถามผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหา ด้านพฤติกรรมของนักเรียนและแนวทางแก้ไข พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการให้โรงเรียนจัดโครงการและกิจกรรมที่ช่วยเหลือดูแลให้กับบุตรหลานของตน เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ทำงานรับจ้างทั่วไป มีฐานะค่อนข้างยากจน จึงไม่มีเวลากำกับดูแลนักเรียนและกวดขันในเรื่องพฤติกรรมและค่านิยมต่าง ๆ ที่ไม่พึงประสงค์

3. ผู้บริหารสถานศึกษา ประชุม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ครูและคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อดำเนินการช่วยเหลือดูแลแก่นักเรียน จากผลการสำรวจ พบว่า ปัญหาของนักเรียนในปัจจุบันเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อระดมความคิด วิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา วางแผนการจัดทำโครงการ จึงร่วมกันกำหนดโครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี 2564 และดำเนินโครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ครูประจำชั้นได้ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งด้านการส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน โดยดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามองค์ประกอบ 5 ประการ คือ การรู้จักนักเรียนรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การแนะแนวส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อและฟื้นฟู ภายใต้กรอบการดำเนินงานตามกระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4. แจ้งนโยบายของโครงการต่อคณะครู โดยแจ้งนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 นโยบายของโรงเรียนและความต้องการจำเป็นของโรงเรียนเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5. การจัดทำโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการแนะแนวส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อและฟื้นฟู ภายใต้กรอบการดำเนินงานตามกระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลือการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

6. เตรียมความพร้อมด้านบุคลากร ด้านสถานที่ เตรียมวัสดุอุปกรณ์ ระดมทรัพยากร ทุนทรัพย์ ตารางการจัดกิจกรรมที่ดูแลช่วยเหลือนักเรียน

7. กำหนดวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลโครงการ โดยการวางแผนวิธีการประเมินโครงการ โดยใช้การประเมินรูปแบบซิปป์ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) [3] และกำหนดเครื่องมือในการประเมิน ดังนี้

1. แบบสอบถามโครงการด้านสภาพแวดล้อม
2. แบบสอบถามโครงการด้านปัจจัยเบื้องต้น
3. แบบสอบถามโครงการด้านกระบวนการ
4. แบบสอบถามโครงการด้านผลผลิต

นอกจากนี้ มีการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินโครงการจากผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการต่อไป

ผลการวิจัย

การประเมินโครงการตามวัตถุประสงค์การประเมินโครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านทองมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลผลิต (Product : P) รองลงมา คือ ด้านกระบวนการ (Process: P) ด้านสภาพแวดล้อม (Context : C) และด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input: I) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ ดังนี้

1. ด้านสภาพแวดล้อม (Context : C) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศภายในโรงเรียน มีส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้โครงการดำเนินไปด้วยดี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ หลักการ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการมี

ความเหมาะสมและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Howe and Disinger John (2002) ที่สรุปผลการวิจัย พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อมหรือบรรยากาศภายในโรงเรียนนั้นไม่สามารถประเมินได้แค่ลักษณะภายนอกเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการพิจารณาส่วนประกอบด้านอื่นๆ ที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน เช่น นโยบาย นักเรียน การติดต่อสื่อสารครูระเบียบข้อบังคับ ผู้ปกครองการสนับสนุนช่วยเหลือการให้รางวัลและโครงการพิเศษต่างๆ ซึ่งสิ่งแวดล้อมที่ดีภายในโรงเรียนสามารถทำได้โดยการสร้างนโยบายของโรงเรียนที่เน้นให้ความสำคัญของนักเรียน เพื่อให้เด็กเกิดความรักความภาคภูมิใจและการกระตือรือร้น กิจกรรมต่างๆในโรงเรียนนั้นจะต้องมุ่งไปยังสังคมของเด็กและการเจริญเติบโตทางอารมณ์ที่สามารถช่วยให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้นมาได้โดยที่กิจกรรมนั้นได้รวมไปถึงการปกครองโดยนักเรียน ความปลอดภัยกิจกรรมพิเศษและการให้โอกาสต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน [4]

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input: I) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวัสดุอุปกรณ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านงบประมาณ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชชานันท์ สุริหาร (2563, หน้า 6) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและประสิทธิผลการบริหารงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า แนวทางการยกระดับด้านด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา คือ ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆเพื่อการศึกษา โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาศิษย์เก่า นักเรียน คณะครูคณะผู้บริหาร มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน สร้างความเชื่อมั่น จูงใจ ด้วยการร่วมคิดร่วมสร้างพัฒนาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ชุมชน และผู้รับบริการ มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาจากโครงการคืนสู่เหย้าและห้องเรียนพิเศษ เพื่อจัดหาสื่อ เทคโนโลยี ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมกับงบประมาณที่ได้รับ และระดมทุนตามความเหมาะสม [5]

3. ด้านกระบวนการ (Process: P) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการบูรณาการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้อยู่ในกิจกรรมปกติของการดำรงชีวิตประจำวันของนักเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การผดุงรักษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุติกรณ นิสสัย. (2558) ซึ่งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีประโยชน์ดังนี้ คือ 1. นักเรียนมีการส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องได้รับการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างทั่วถึง 2. ครูรับรู้ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน โดยนำข้อมูลนั้นมากำหนดเป็นแนวทางเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 3. ผู้ปกครองและครูมีการร่วมมือกันในการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนปรึกษาและร่วมกันหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน และ 4. ผู้บริหารสามารถใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหลักสูตร [6]

4. ด้านผลผลิต (Product: P) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด นักเรียนมีทักษะในการหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่จะประสบปัญหาในการใช้ชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัทนา วัฒนอมศักดิ์. (2554). ผลการวิจัย พบว่า 1. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. มาตรฐานด้านผลผลิตในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับมาตรฐานด้านผลผลิตในโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 [7]

5. การประเมินผลความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อการดำเนิน โครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านทองมั่งคด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดย

ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการส่งต่อ เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์เป้าหมายความสำเร็จของโครงการที่ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป พบว่า การประเมินโครงการทุกด้านมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงว่า ผลการประเมินโครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านทองมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษากลยุทธ์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
2. ควรมีการวิจัยแนวทางการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของ นักเรียนโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. จาก : <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=49339&Key=news2> สืบค้นเมื่อ 2564, สิงหาคม 20.
- [2] โรงเรียนบ้านทองมงคล. (2563). คู่มือการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ โรงเรียนบ้านทองมงคล. ประจวบคีรีขันธ์ : โรงเรียนบ้านทองมงคล.
- [3] Stufflebeam and Shinkfield. (2007). Evaluation Theory, Models and Applications. John Wiley and Son, Ine.
- [4] Howe and Disinger John F. (2002). Environmental Education's Definitional Problem.From http://www.cnr.uidaho.edu/css487/EE_Definitional_Problem.pdf Retrieved August 15, 2021.
- [5] รัชชนาลี สุริหาร. (2563). สภาพและประสิทธิผลการบริหารงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22. สารนิพนธ์ ค.ม. การบริหารการศึกษา. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- [6] จุติกรณ นิสสัย. (2558). การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านหนองปรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [7] มัทนา วัฒนอมศักดิ์. (2554). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับมาตรฐานด้านผลผลิตในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5. SCHOOL – BASED MANAGEMENT ANDTHE OUTPUT STANDARDS OF THEMUNICIPAL SCHOOLSIN THE 5TH LOCAL EDUCATION GROUP. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2554). 203.